

Μελετίου ἐδήλωσεν ὁ Μ. Π. Πατρῶν Γερμανὸς ὅτι ἔχει καὶ τὰς γνώμας τοῦ Καίσαρ-
ρείας Φιλοθέου, τοῦ Ἐφέσου Διονυσίου, τοῦ Νικομηδείας Ἀθανασίου, τοῦ Νικαίας
Ἰωαννικίου, τοῦ Δέρκων Γρηγορίου καὶ τοῦ Νεοκαίσαρείας Μελετίου¹.

Β'. Ἀρχαιότερον ἀντὶ τοῦ ὅρου «ἔχων τὴν γνώμην» ἐγένετο χρῆσις τοῦ ὅρου «διὰ
γνώμης» καὶ δὴ, ἐν συνοδικαῖς πράξεσιν ἀφορώσαις οὐ μόνον εἰς ἐκλογὴν ἀρχιερέων,
ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλα, ὡς λ. χ., α') εἰς κλήσιν πρὸς ἐμφάνισιν πρὸ τοῦ συνοδικοῦ δικαστηρίου.
Οὕτως ἐν τῇ ἀπὸ 9 Νοεμβρίου 1367 πράξει τοῦ Π. Φιλοθέου τῇ ἀφορώσει εἰς τὴν
πρόσκλησιν τοῦ Χριστιανουπόλεως ἀπαντᾷ «τοῦ Βιζύης, ὄντος διὰ γνώμης καὶ τοῦ
Αἴνου»². β') Εἰς τὸ ἀναπαλλοτρίωτον τῆς ἐκκλησιαστικῆς οὐσίας. Οὕτως ἐν τῇ ἀπὸ
Νοεμβρίου 1367 ἀποφάσει τοῦ Π. Φιλοθέου περὶ τοῦ κανονικῶς μὴ θεμιτοῦ τῆς
παραχωρήσεως ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων καὶ πρὸς αὐτὸν ἔτι τὸν βασιλέα ἀπαντᾷ
«ὁ Περιθεωρίου, ὄντος διὰ γνώμης καὶ τοῦ Αἴνου»³. γ') Εἰς ἀναγνώρισιν ἀρχιερατι-
κῶν δικαίων. Οὕτως ἐν τῇ ἀπὸ Ἀπριλίου 1368 συνοδικῆ ἀποφάσει τοῦ Π. Φιλοθέου,
δι' ἧς ἀνεγνωρίσθησαν τὰ ἐπὶ τοῦ ἀγίου ὅρους δικαιώματα τοῦ ἐπισκόπου Ἰερισσοῦ καὶ
ἀγίου ὅρους ἀπαντᾷ «τοῦ Κυζίκου, διὰ γνώμης πρὸς τὴν ἡμῶν μετριότητα»⁴. δ')
Εἰς ἐπίδοσιν μητροπολίτη τινὶ καὶ ἐτέρας μητροπόλεως. Οὕτως ἐν τῇ ἀπὸ Μαΐου
1371 συνοδικῆ πράξει τοῦ Π. Φιλοθέου τῇ ἀφορώσει εἰς τὴν τῷ Μ. Δράμας παραχώ-
ρησιν καὶ ἐπίδοσιν τῆς μητροπόλεως Φιλίππων ἀπαντᾷ «τοῦ Αἴνου, διὰ γνώμης πρὸς
τὸν Ἡρακλείας»⁵. ε') Εἰς ἐπιβολὴν καθαιρέσεως. Οὕτως ἐν τῇ ἀπὸ Ἀπριλίου 1372
συνοδικῆ διαγνώσει τοῦ Π. Φιλοθέου τῇ ἀφορώσει εἰς τὴν καθαιρέσιν ἱερομονάχου
τινὸς ἀπαντᾷ «τοῦ ἀρχιεπισκόπου Μαρωεῖας καὶ τοῦ Τενέδου διὰ γνώμης»⁶.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ.— Περὶ τοῦ ἀποδεικτικοῦ μέσου τῆς ὁμολο- γίας ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς δικαστηρίοις κατὰ τὰς περὶ διαζυγίου δίκας, ὑπὸ κ. Κ. Μ. Πάλλη.

Παρ' ἡμῖν τανῦν ἐν ταῖς δίκαις περὶ διαζυγίου δὲν ἀποτελεῖ ἀπόδειξις ἡ ὁμολο-
γία τῶν συζύγων· ἀπαγορεύεται δὲ καὶ ὁ ὅρκος, ἐπακτὸς ἢ δικαστικός. Νόμου 3222
ἀπὸ 28 Αὐγούστου 1924 ἄρθρ. 2 ἐδάφ. 1. Ταῦτ' ὠριζε καὶ τῆς Πολιτικῆς δικονομίας
ἄρθρ. 685 ἐδάφ. β' καὶ ἄρθρ. 686, ὡς καὶ τὸ ἄρθρ. 487 τῆς Σαμακιῆς πολιτικ. δικονομ.
Τούναντίον ἐν τοῖς ἐπισκοπικοῖς δικαστηρίοις κατὰ τὰς περὶ διαζεύξεως δίκας δὲν ἀπε-
κλείετο ἡ τῶν συζύγων ὁμολογία. Οὕτω τὸ ἐπισκοπικὸν δικαστήριον τοῦ ἀρχιεπισκό-
που Βουλγαρίας ἀρχομένου τοῦ ἰγ' αἰῶνος ἐρεισθὲν ἐπὶ τῆς ὁμολογίας Γεωργίου τινὸς
Σερβολούλου—ὁμολογήσαντος τὴν ἐπὶ πενταετίαν ἀπὸ τοῦ γάμου πρὸς συζυγικὴν ὁμι-

¹ Αὐτ. σ. 718.

² ΑΡ. τόμ. Α' 495.

³ Αὐτ. 508.

⁴ Αὐτ. 555.

⁵ Αὐτ. 558.

⁶ Αὐτ. 592.

λίαν ἑαυτοῦ ἀνικανότητα, δι' ἣν ἤτήσατο τὴν διάζευξιν ἢ σύζυγος αὐτοῦ Σβίνα— ἀπήγγειλε τὴν διάζευξιν¹. Ὡσαύτως ὁ μητροπολίτης Ναυπάκτου Ἰωάννης ὁ Ἀπόικαυκος ἐρείσθη ἐπὶ τῆς ὁμολογίας συζύγου ὁμολογήσαντος τὴν πρὸς συζυγικὴν ὁμιλίαν ἑαυτοῦ ἀνικανότητα «*παρὼν δὲ καὶ αὐτὸς τῇ γυναικὶ συνεφθέγγετο*» ἀπήγγειλεν ἐπὶ τῇ αἰτήσει τῆς γυναικὸς τὴν διάζευξιν². Τὸ ἐπισκοπικὸν δικαστήριον τῆς μητροπόλεως Τρίκκης διὰ τῆς ἀπὸ 20 Σεπτεμβρίου 1692 ἀποφάσεως ἀπήγγειλε τὴν διάζευξιν Ἀναστασίου τινὸς καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ Μαργάρως ὁμολογήσαντος τὸν ἰσχυρισμὸν αὐτῆς ἰσχυρισμένης ὅτι «*προσμείνασα μετ' αὐτοῦ χρόνου πολλοῦ οὐκ εὗρέθη μετ' αὐτῆς*»³, διὰ δὲ τῆς ἀπὸ 3 Ἰουνίου 1694 ἀποφάσεως³ ἔλυσε τὸν γάμον Ἰωάννου καὶ Χρυσάνθης διὰ τὴν ἀνιάτον νόσον αὐτῆς, δι' ἣν καθίστατο ἀδύνατος ἢ συζυγικὴ ὁμιλία, ἐρείσθην ἐπὶ τῆς ὁμολογίας τῶν συζύγων. Τὸ ἐπισκοπικὸν δικαστήριον τῆς μητροπόλεως Λαρίνης διὰ τῆς ἀπὸ 18 Ὀκτωβρίου 1691 ἀποφάσεως⁵ ἔλυσε τὸν γάμον Ρίζου καὶ Εἰρήνης—ἐνεκεν ἀνιάτου νόσου, δι' ἣν αὕτη «*οὐκ ἰσχύει ἐπηρετῆσαι ἀνδρὶ κατὰ τὸ σύνηθες ὅτι ἐν ἀσθενείᾳ ἀνιάτῳ τυγχάνει*»—ἐρείσθην ἐπὶ τῆς τῶν συζύγων ὁμολογίας. Τὸ ἐπισκοπικὸν δικαστήριον τῆς μητροπόλεως Τρίκκης διὰ τῆς ἀπὸ 15 Ἰουλίου 1698 ἀποφάσεως⁶ ἀπήγγειλε τὴν διάζευξιν Εὐσταθίου τινὸς καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ Ἀφέντρως διὰ μοιχείαν αὐτῆς ὁμολογηθεῖσαν ὑπ' αὐτῆς «*ὡμολόγησεν ἡ γυνὴ ἰδίῳις χεῖλεσιν ὡς οὕτως ἔχει τὸ ἀληθὲς μὴ στέργουσα τὴν αὐτοῦ συνοίκησιν βουλομένη πορευθῆναι ἐπὶ τῇ κακίστῃ αὐτῆς πολιτείᾳ*», διὰ δὲ τῆς ἀπὸ 18 Ἰουλίου 1707 ἀποφάσεως⁷ ἀπήγγειλε τὴν διάζευξιν Δημητρίου τινὸς Ἀντωνοπούλου ἀπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Ζωΐτσας διὰ τὸ κατ' αὐτοῦ μῖσος αὐτῆς, ἐρείσθην ἐπὶ τῆς ὁμολογίας αὐτῆς. Ἄλλ' ἔστιν ὅτε τὰ ἐπισκοπικὰ δικαστήρια μὴ ἀρκούμενα εἰς τὴν τῶν συζύγων ὁμολογίαν ἐβεβαιοῦντο περὶ τῆς ἀληθείας αὐτῆς α') καὶ διὰ μαρτύρων. Οὕτω τὸ ἐπισκοπικὸν δικαστήριον τοῦ ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας ἀρχομένου τοῦ ἰγ' αἰῶνος ἀπήγγειλε τὴν διάζευξιν τοῦ ἐκ τοῦ χωρίου Τζερνισοβίστης Μαύρου διὰ τὴν ἐπὶ τετραετίαν ἀπὸ τοῦ μετὰ τῆς Ἄννης γάμου πρὸς συζυγικὴν ὁμιλίαν ἀνικανότητα αὐτοῦ βεβαιωθεῖσαν οὐ μόνον διὰ τῆς τῶν

¹ Ὅρα τὸ κεφάλ. ρλβ' τοῦ κατὰ λήγοντα τὸν ἰβ' καὶ ἀρχόμενον τὸν ἰγ' αἰῶνα ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας Δημητρίου τοῦ Χωματιανοῦ τὸ ἐκ τοῦ Μοναχείου Ἑλληνικ. κώδικ. ἀρ. 62 φύλ. 235β-236 α ἐν Pitra Analecta sacra VI, σ. 535-538 δημοσιευθέν.

² Ὅρα τὸ διαζευκτικὸν σημείωμα τοῦ εἰρημένου μητροπολίτου ἐν *Bulletin Russe*, 14 1909, σ. 30, ἀρ. XXXI.

³ Ὅρα φύλ. 106 α τοῦ κώδικος τῆς ἐπισκοπῆς Τρίκκης ἐν Κ. ΔΥΟΒΟΥΝΙΩΤΟΥ, Νομοκανονικαὶ μελέται, τόμ. Α', 1917, σ. 78.

⁴ Ὅρα φύλ. 107 α τοῦ κώδικος τῆς ἐπισκοπῆς Τρίκκης, αὐτ., σ. 81-82.

⁵ Ὅρα φύλ. 139 β τοῦ κώδικος τῆς μητροπόλεως Λαρίνης, αὐτ., σ. 82.

⁶ Ὅρα φύλ. 108 α τοῦ κώδικος τῆς μητροπόλεως Τρίκκης, αὐτ., σ. 72.

⁷ Ὅρα φύλ. 114 α τοῦ κώδικος τῆς μητροπόλεως Τρίκκης, αὐτ. σ. 97.

συζύγων όμολογίας, αλλά και διά μαρτύρων¹. Το επισκοπικόν δικαστήριον τῆς μητροπόλεως Τρίκκης διά τῆς ἀπὸ 17 Νοεμβρίου 1701 ἀποφάσεως² ἔλυσε τὸν γάμον Ἀδάμη τινὸς καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ Σταμούλως—διά τὴν ἀπὸ τριετίας χαλεπεστάτην νόσον αὐτῆς μάλιστα κατὰ τὴν μήτραν, δι' ἣν ἐκεῖνος νέος ἔτι ὢν δὲν ἐδύνατο δίχα συναφείας διάξαι—ἔρεισθὲν οὐ μόνον ἐπὶ τῆς όμολογίας τῶν συζύγων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς βεβαιώσεως μαρτύρων. β') Οὐ μόνον διά μαρτύρων, ἀλλὰ καὶ ἄλλως πως. Οὕτω τὸ επισκοπικόν δικαστήριον τοῦ ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας ἀρχομένου τοῦ ἰγ' αἰῶνος μὴ περιορισθὲν εἰς τὴν Σλάβας τῆς τοῦ στρατιώτου Ράδου γυναικὸς περὶ τῆς μοιχείας αὐτῆς όμολογίαν, ὑποπτον ταύτην κρῖναν, ἄτε πιθανῶς γενομένην πρὸς τὸ κατορθῶσαι τὴν διάζευξιν, οὐ μόνον ἐξήτασε πρὸς εὔρεσιν τῆς ἀληθείας τοὺς τῆς Σλάβας γονεῖς ὡς μάρτυρας, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν ἀπηύθυνε τὸ ἐρώτημα, ἂν ἀγαπᾷ τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα καὶ ἐπιθυμῇ τὴν μετ' αὐτοῦ συμβίωσιν, μόνον δ' ἐπὶ τῇ καταφατικῇ αὐτῆς ἀποκρίσει «εἰ θελήσει ταύτην ὁ ἄνθρωπος αὐτῆς εἰσοικίσασθαι καὶ ἀμνημόσυνον θέσθαι τοῦ πταισματος» ἔκρινε τὸ εἰρημένον δικαστήριον τὴν τῆς Σλάβας όμολογίαν οὐχὶ ὑποπτον, δεξάμενον ὅτι ἂν αὕτη ἤθελε τὴν διάζευξιν, δὲν θὰ ἐποιήτο τὴν τοιαύτην δήλωσιν³. Τὸ επισκοπικόν δικαστήριον τῆς μητροπόλεως Τρίκκης διά τῆς ἀπὸ Ἰουνίου 1703 ἀποφάσεως ἀπήγγειλε⁴ τὴν διάζευξιν τῶν συζύγων Ρωξάνης καὶ Ἰωάννου διά τὴν ἐπὶ τετραετίαν ἀπὸ τοῦ γάμου ἀνικανότητα αὐτοῦ πρὸς συζυγικὴν όμιλίαν «ἅτινα καὶ ἡμεῖς ἐξακριβώσαντες ὡς οἷόν τε ἦν οὐκ ἐκτὸς ἀληθείας εἶναι εὔρομεν, ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτοῦ δὴ τοῦ ἀνδρὸς συμπαισιζομένου αὐτῇ όμολογούμενα τε καὶ συνωδὰ φθειγγόμενα». Ἡ γ') καὶ δι' ὄρκου ἐπιβαλλομένου τῷ τὴν όμολογίαν ποιησαμένῳ συζύγῳ, μάλιστα ὁσάκις οἱ μάρτυρες κατέθετον ὅτι τὸ πρᾶγμα ἔμαθον οὐχὶ ἰδίαις αἰσθήσεσιν, ἀλλ' ἐξ ἀκοῆς παρὰ τρίτων. Οὕτω τὸ επισκοπικόν δικαστήριον τοῦ ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας ἀρχομένου τοῦ ἰγ' αἰῶνος ἀπήγγειλε τὴν διάζευξιν Δημητρίου τοῦ Ράδου ἔρεισθὲν οὐ μόνον ἐπὶ τῆς όμολογίας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ όμολογησάσης τὴν ἑαυτῆς μοιχείαν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ πρὸς βεβαιώσιν τῆς όμολογίας ἐπιβληθέντος αὐτῇ ὄρκου⁵ «τῶν γάρ τοι μαρτύρων, φήμη μόνη, οὐκ ὄφει τὰ τῆς μοιχείας αὐτῆς διατεινομένων εἰδέναι, ὄρκων εἰς τὸ πιστευθῆ ἢ Κράσνα βεβάρηται ἢ δὲ πάση προθυμίᾳ μὴ μόνον ἐπομόσασθαι, ἀλλὰ καὶ εἴτι ἂν ἄλλο ἐπιταχθεῖ πρὸς πληροφορίαν

¹ Ὅρα τὸ κεφάλ. ρκγ' Δημητρίου τοῦ Χωματιανοῦ τὸ ἐκ τοῦ Μοναχεῖου Ἑλληνικ. κώδικ. ἀρ. 62, φύλ. 227β-228α ὑπὸ τοῦ Pitra ἐν *Analecta sacra*, VI, σ. 515-516 δημοσιευθέν.

² Ὅρα φύλ. 109α τοῦ κώδικος τῆς μητροπόλεως Τρίκκης ἐν *Νομοκανονικ. μελέτ.*, σ. 81.

³ Ὅρα τὸ κεφάλ. ρλθ' Δημητρίου τοῦ Χωματιανοῦ τὸ ἐκ τοῦ Μοναχεῖου Ἑλληνικ. κώδικος ἀρ. 62 ὑπὸ τοῦ Pitra ἐν *Analecta sacra*, VI, σ. 547-550 δημοσιευθέν.

⁴ Ὅρα φύλ. 110α τοῦ κώδικος τῆς μητροπόλεως Τρίκκης ἐν *Νομοκανονικ. μελέτ.*, σ. 78-79.

⁵ Ὅρα τὸ κεφάλ. ρλζ' Δημητρίου τοῦ Χωματιανοῦ τὸ ἐκ τοῦ Μοναχεῖου ἑλλην. κώδ. ἀρ. 62 φύλ. 238α-β ὑπὸ τοῦ Pitra ἐν *Analecta sacra*, VI, σ. 543-544 δημοσιευθέν.

τοῦ γεγονότος, ποιῆσαι ἐπισχυρίσατο». Ἔστι δ' ὅτε τὰ ἐπισκοπικὰ δικαστήρια ἐν ταῖς περὶ διαζεύξεως δίκαις ἀδυνάτου οὔσης τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως ἐπέβαλλον ὄρκον τῷ αἰτουμένῳ τὴν διάζευξιν πρὸς τὴν ὑπ' αὐτοῦ βεβαίωσιν τῆς ἀληθείας τοῦ ἰσχυρισμοῦ αὐτοῦ. Οὕτως ὁ ἀρχιεπίσκοπος Βουλγαρίας Δημήτριος ὁ Χωματιανὸς συνέστησε τῷ ἐπισκόπῳ Πελαγονείας διὰ πρὸς αὐτὸν ἐπιστολῆς¹, ἵνα δι' ὄρκου ἐπιβλητέου Μαρίας τῇ θυγατρὶ τοῦ ἐν Πριλάπῳ διακόνου καὶ χαρτοφύλακος Ἰωάννου τοῦ Χρυσήλου βεβαιωθῇ περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ ἰσχυρισμοῦ αὐτῆς, ἰσχυρισσαμένης ὅτι ὁ ἑαυτῆς σύζυγος Νικόλαος Ἀλμυριώτης διέπραξεν ἐπ' αὐτῆς παρὰ φύσιν ἀσέλγειαν, δι' ἣν καὶ ἠτήσατο τὴν ὑπ' αὐτοῦ διάζευξιν. «*Εἰ μὲν γὰρ δυνατὸν ἦν μάρτυρας παραχθῆναι, ὥστε δι' ὄρκου πληροφορῆσαι ὡς ἀληθῶς τὰ τῆς Μαρίας δάκρυα διὰ τὴν ἀκαθαρσίαν ταύτην ἐκδέχονται, ἀπέχρησεν ἂν ὁ ἐκείνων ὄρκος τὴν δίκην τεμεῖν· ἐπεὶ δὲ τὸ τοιοῦτον μῖσος δύναται ὀφθαλμοῦς μαρτύρων διαδιδράσκειν, διὰ τὸ σκότιον τοῦτο καὶ τὸ ὄλον σατανικόν, διὰ τοῦτο ὁ ἐνδικὸς ὄρκος, εἴ' οὖν ὁ μονομερῆς τὴν Μαρίαν ὀρᾷ, ἵνα τὸν τόπον τῶν μαρτύρων ἀποπληρώσῃ, ὥστε δηλαδὴ μὴ ἔχειν χώραν τὸν τέλειον».*

ΠΑΙΔΟΛΟΓΙΑ.—**Ἡ ἐξέλιξις τοῦ σχήματος τοῦ θώρακος τῶν Ἑλληνοπαίδων προοιούσης τῆς ἡλικίας*.** (Ἐπὶ τῇ βάσει παιδομετρικῶν ἐρευνῶν),
ὑπὸ κ. **Νικολάου Ι. Ἐξαρχοπούλου.**

Ἐν τῷ Ἐργαστηρίῳ Πειραματικῆς Παιδαγωγικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἐνηργήθησαν κατὰ τὰ ἔτη 1924, 1925, 1926 καὶ 1927 εὐρύταται παιδομετρικαὶ ἔρευναι, κύριον σκοπὸν ἔχουσαι τὸν καθορισμὸν τῆς πορείας, ἣν διατρέχει ἡ σωματικὴ ἐξέλιξις τοῦ ἐλληνοπαίδος καθ' ἅπαντα τὰ ἔτη τῆς διαρκείας αὐτῆς, τ. ἔ. ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς γεννήσεως μέχρι τοῦ 21^{ου} ἔτους.

Πρὸς τοῦτο ὑπεβλήθησαν εἰς σωματικὰς μετρήσεις 4,500 περίπου παῖδες, ὧν οἱ πλεῖστοι ἦσαν μαθηταὶ διαφόρων εἰδῶν σχολείων. Ἴνα καταστῇ ὁμῶς δυνατὴ ἡ σπουδὴ τῆς ὅλης σωματικῆς ἐξελίξεως, ἐπεξετείναμεν τὰς μετρήσεις καὶ ἐπὶ παῖδων νεωτέρων καὶ πρεσβυτέρων τῶν φοιτῶντων εἰς τὰ σχολεῖα. Πρὸς τοῦτο δ' ὑπεβάλομεν εἰς μετρήσεις φοιτητὰς καὶ φοιτητριάς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἄλλους ἐφήβους καὶ νεάνιδας, ἔτι δὲ παῖδας, φοιτῶντας εἰς νηπιακοὺς κήπους ὡς καὶ νεωτέρους τούτων καὶ νήπια καὶ βρέφη τοῦ δημοτικοῦ Βρεφοκομείου καὶ νεογνά, γεννηθέντα ἐν τῷ δημοτικῷ καὶ

¹ Ὅρα τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἐκ τοῦ Μοναχείου ἐλληνικοῦ κώδ. ἀρ. 62 φύλ. 41α-42α δημοσιευθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Pitra ἐν *Analecta sacra*, VI, σ. 71-74.

* NIKOLAS EXARCHOPOULOS.—*Die Entwicklung der Thoraxform griechischer Kinder in der Wachstumszeit.* (Auf Grund anthropometrischer Untersuchungen).

¹ Ἐκ τοῦ Ἐργαστηρίου Πειραματικῆς Παιδαγωγικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.